HÁROM MATYI

Móra Ferenc

Móra Ferenc: Három Matyi

Szomorú kis iskola volt az a mienk, ahol én a betûvetést tanultam. Se ajtaja, se ablaka, ahogy a mese mondja. Azazhogy volt biz azon ablak, de csak akkora, hogy nem fért be rajta annak a bolondos napraforgónak a virágtányérja, amelyik elõtte ágaskodott. Annál nagyobb volt az ajtó; máig is csudálom, hogy ki nem sétált rajta az egész iskolaszoba. S ezen az öreg ajtón akkora repedések voltak, hogy a tanító úrék macskája mindig azon ugrált be, ha a Bodri kutya meg akarta szabni a bundáját.
Ti persze azt gondoljátok, hogy én most csak mókázok mesemondó jókedvemben. Az ám, azóta nagyon sok esztendõ megette egymást, de a tenyerem tán még ma is csupa seb a padfaragástól.
Nekünk magunknak kellett összeeszkábálni azt a padot, amelyiken ültünk. Összeállt két-két jó pajtás, s addig fúrt-faragott, míg meg nem volt a pad. Egyik végén ült az egyik gyerek, másikon a másik. Biz azon nem esett olyan kényelmes ülés, mint a mostanin, hanem azért mégis pingáltunk mink akkora f betûket, hogy alig fértek a palatáblára. Csak éppen a nyakravalójuk adott sok dolgot, azt sehogy se tudtuk jó helyre kötni. Bele is merültünk a nagy munkába úgy, hogy meg se hallottuk a kopogtatást a csupa hasadék ajtón. Csak akkor ütöttük fel a fejünket, mikor már a tanító úr elõtt állt a jövevény. Mezítlábas, vékonydongájú, sápadt fiúcska. Csuda, hogy el nem vitte a szél, míg idáig ért.
- Mi kéne, ha vóna, öcsikém? - kérdezte a tanító úr.
- Iskolába szeretnék járni - suttogta félénken a gyerek.
- Miféle legényke vagy te? Mi szél hozott ebbe a mi falunkba?
- Se apám, se anyám. Egy falubeli rokonom hozott ide magához.
- Kicsoda az a rokon?
- Öreg Bános pék.
Öreg Bános pék volt a legágrólszakadtabb ember a falunkban, belõle ûzött tréfát minden pajkos siheder.
- Hát neked mi a neved?
- Három Matyi.
Mesében se lehet ilyen furcsa nevet hallani. Tanító urunk is elmosolyogta magát, s föltette a nagy kerek pápaszemét, úgy vette szemügyre szegény Három Matyit.
- Egy Matyinak is kicsi vagy, fiam, hát még háromnak! Hol adjak én most egyszerre három embernek helyet az iskolában?
Egyszerre összebújtunk valamennyien, és csendesen morogtunk:
- Ide nem ül! Ide nem fér! Csináljon magának padot!
Három Matyi zavarodottan sütötte le a szemét, s forgatta a kezében konya kalapját.
- Tudod mit, fiam - mondta a tanító úr. - Telepedjél meg a kuckóban. Ott lesz csak a jó világ a télen.
Nagy boglyakemencéje volt az iskolánknak, annak a zuga lett a Három Matyi tanyája. Sose volt még kuckónak odavalóbb lakója. Világéletemben nem láttam gyámoltalanabb teremtést a mi Matyinknál.
Jókedvünket rajta tölthettük: soha annak szavát nem vehettük.
Annál többet vette a tanító úr. Karácsonyra Három Matyi volt a legjobb deák. Ha valami kérdést egyikünk se tudott: mondjad csak, Három Matyi! Ha mindnyájunknak megbicsaklott az esze a számtani példában: ugorj csak, Három Matyi! Ha írt, csupa gyöngyszem; ha leckét mondott, mint a vízfolyás.
Hanem egyszer annál csendesebb lett Három Matyi, még ha a tanító úr kérdezte is. Lecséjét ha fölmondta, csak makogott, hogy kín volt hallgatni. Mocskos, rendetlen az írása, hogy rossz volt nézni. Elhányta a betûket, hogy csak úgy kiabált egyik a másikért. Ha a tanító úr szólította, nem ugrott, mint a labda, hanem vánszorgott, mint egy törött szárnyú veréb.
- Mi bajod neked, Matyi fiam? - tudakolta tõle sokszor a tanító úr, megsimogatva beesett, sápadt orcáját.
- Nincs nekem semmi se - motyogta Matyi bágyadtan, s olyan fáradtan dõlt vissza a kuckóba, hogy szinte megsajnáltuk.
Nem haragudtunk már rá, hiszen nem volt már jobb deák õ se, mint mink. Nem dicsérte már a tanító úr se.
Szegény Matyi egyre fogyott, mint a megszegett kenyér. Egyszer megesett vele, hogy elaludt az iskolában, kezébõl kiesett a könyv, s nem ébredt fel e zajra. Nekitámasztotta a fejét a kemencének, s úgy elszundikált, hogy csak arra ébredt fel, mikor a tanító úr megrázta a vállát.
- Kedves fiam, szedd össze a holmidat, és menj haza. Aki elalszik a könyve mellett, annak nincs semmi keresete az iskolában.
A fiú kivörösödött szemét a tanító úrra vetette, de nem szólt semmit. Összeszedte az egyet-mását, s könnybe lábadt szemmel kiment az iskolából.
Tanító urunk szomorúan nézett utána, aztán kedvetlenül járt le s fel az iskolában, kisvártatva pedig fölvette a kalapját.
- Gyerekek, legyetek csendben. Elmegyek Három Matyiékhoz.
Nem is volt nekünk kedvünk semmi dévajsághoz. Azon tanakodtunk, mi lesz most Három Matyival, mikor egyszerre csak visszajött a tanító úr, karján hozta Matyit, mint egy

beteg galambot.
- Fiúk, álljatok fel! Tiszteljétek meg vele ezt a kis pajtástokat, aki különb hõs, mint Kinizsi Pál volt. Kinizsi Pál erõs férfi volt, a hadakozás neki játék. Három Matyi gyönge, mint a harmat, s ez a gyönge négy hét óta alig fogta le a szemét éjféltõl reggelig. Négy hét óta beteg az öreg Bános pék, s azóta Három Matyi süti helyette a kenyeret. Fiaim, becsüljétek meg ezt a kis hõst! Melyiktek ad neki helyet maga mellett?
Talpra ugrott az egész osztály.
- Én is, én is!
Egész életemben büszke leszek rá, hogy Három Matyi mellettem választott helyet magának.

Forrás: www.keresztenydalok.hu